

برتراند راسل یکی از پر نفوذترین چهره‌های فکری قرن بیستم و شاید پرنفوذترین فیلسوف این قرن بود. بخش اعظم فلسفه معاصر توسط او، به روش او، در حمایت از او یا بر ضد او شکل گرفته است. راسل نخستین کسی بود که منطق را به عنوان مبنای تحلیل در فلسفه به کاربرد و فلسفه تحلیلی را ابداع کرد که جریان غالب فلسفه از آن زمان تاکنون است. راسل نخستین کسی بود که عنصر زبان را در فلسفه جدی گرفت و پس از او بیشتر فلاسفه - حتی مخالفان اش - زبان را محور کارشان قرار دادند. راسل با فعالیت در حیطه‌های گوناگون علوم و تلاش‌هایش علیه جنگ و ایدئولوژی‌های ضدبشری همچون کمونیسم و صهیونیسم، نه تنها تاثیراتی ژرف بر تمامی این حیطه‌ها گذاشت بلکه نشان داد که فلسفه در دنیا، اما نه به نفع و قابلیت مسع، مانند داشته باشد.

راسل کسی بود که نشان داد فلسفه چه نفوذ و قابلیت‌هایی می‌تواند داشته باشد.

وقتی برادر آدم ریاضی‌دان باشد، وقتی پدرخوانده آدم جان استوارت میل باشد، وقتی پدربزرگ آدم نزدیک به نیم قرن نماینده مجلس و 2 نوبت نخست‌وزیر باشد، معلوم است که آدم، ریاضی‌دان، فیلسوف و مصلح اجتماعی از آب درمی‌آید.

ولزی‌ها، هنرمند، دانشمند، نویسنده و کلا آدم مشهور دیگری جز راسل ندارند؛ البته شاید جز رایان گیگز. راسل وقتی در 98 سالگی مثل گیوم آپولینر از آنفلوآنزا مرد، وصیت کرد خاکسترش را در کوه‌های ولز پخش کنند تا شاید تاریخ این کشور قدری بارورتر شود.

این سوال کلی راسل در فلسفه بود؛ وقتی از چیزی حرف می‌زنیم، واقعا از چه حرف می‌زنیم؟ او «پارادوکس راسل» را در نظریه مجموعه‌ها کشف کرد، اتمیسم منطقی را بنیان نهاد و با قوری به جنگ کلیسا رفت («قوری راسل» اسم یک استدلال فلسفی است). آنقدر عمر کرد که عده زیادی از آرتور ادینگتون و هانا آرننت گرفته تا آنهایی که اسمشان را روی نقشه می‌بینید، مجبور شدند به این تهدیدش پاسخ دهند: «تاثیر بگذار و گرنه تاثیر می‌گذارم». او تنها کسی بود که توانست کتابی بنویسد که نامش «شناخت ما از عالم خارج به‌عنوان حوزه استفاده از روش علمی در فلسفه» باشد. وینگنشتاین که ظاهرا پرسپولیسی بوده، می‌گوید: «کتاب‌های راسل را باید با 2 رنگ متفاوت جلد چاپ کرد؛ جلد قرمز برای کتاب‌های مربوط به منطق و ریاضی که همه دانشجویان فلسفه باید آنها را بخوانند و جلد آبی برای کتاب‌های مربوط به اخلاق و سیاست که نباید اجازه داد هیچ‌کس آنها را بخواند». البته بعدا بعضی کشورها فهمیدند به کتاب‌های با جلد آبی می‌شود اصلا مجوز چاپ نداد تا خدای ناکرده کورنگ‌ها گمراه نشوند. راسل می‌گفت: «راز شادکامی، درک این واقعیت است که جهان وحشتناک، وحشتناک، وحشتناک است»؛ با این حال خودش زور می‌زد تا برای جهان کاری بکند. در جریان جنگ جهانی اول به خاطر تبلیغات ضدجنگ‌اش جریمه نقدی پرداخت، از دانشیاری کمبریج اخراج شد، آزادی سفر درون انگلستان را از دست داد و حتی 6 ماه به زندان افتاد. در جنگ دوم به خاطر عقایدش از کالج نیویورک و بنیاد بارنز در پنسیلوانیا اخراج شد و محترمانه به انگلیس باز گردانده شد. البته چون دولت آمریکا به نویسنده اعتماد نداشت، ماموران سانسور تک تک

دادداشت‌هایش را؛ از جمله کتاب «دست‌نویس»، «تاریخ فلسفه غرب»، «خط به خط خواندند تا با او، آلمان،ها اطلاعات مفید، نداشته باشد» ه فیدیک هم دادند که «مستفص، شدم!»؛ پس از جنگ، اولین برنامه خلع سلاح هسته‌ای و کمیته 100 را بنیان نهاد. مانیفست راسل - اینشتین را در 1955 نوشت که 10 دانشمند مطرح اتمی امضایش کردند. به خاطر

یک تحصن فلج کننده جلوی وزارت دفاع، در آستانه 90 سالگی یک هفته به زندان افتاد. در بحران موشکی کوبا میانجی آمریکا و شوروی شد. استاد رسوا کردن دروغ‌های

آمریکایی و برای مثال اولین کسی بود که داستان رسمی مربوط به ترور کندی را با مقاله‌اش «16 پرسش در باره ترور» به چالش کشید (حسابش را بکنید که اگر 11 سپتامبر را

می‌دید، چند پرسش مطرح می‌کرد!). از اولین مخالفان جنگ ویتنام بود که سارتر و چامسکی هم به او پیوستند حتی از دبیر کل سازمان ملل خواست دادگاهی برای بررسی جنایات جنگی آمریکا در ویتنام «شامل شکنجه و نسل‌کشی» ترتیب دهد. حامی متفکران اسیر خفقان کشورهای کمونیستی از جمله سولزنتسین بود و در 95 سالگی در فیلم ضد جنگ «آمان» (محصول 1967 بالیوود) نقش خودش را بازی کرد.

آخرین اقدامش 2 روز پیش از مرگ در 1970 نوشتن بیانیه‌ای در محکومیت تجاوزات اسرائیل بود؛ «بسیار بدیهی است که فلسطینی‌ها نسبت به سرزمینی که از آن رانده شده‌اند، حقیقی تام و کامل دارند و انکار این حق، علت اصلی تداوم درگیری‌های در خاورمیانه است... اغلب به ما گفته می‌شود که باید با اسرائیل همدلی کنیم چون یهودیان در اروپای تحت تسلط نازی‌ها رنج برده‌اند اما آنچه امروز اسرائیل انجام می‌دهد، قابل چشم‌پوشی نیست. پیش کشیدن ترس‌ها و وقایع ناخوشایند گذشته برای توجیه وقایع امروز، عملی بسیار ریاکارانه است».

سایت تبیان